

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

утрата; полное сохранение; полное видоизменение или подмена истинного объекта или явления на ложный (ложная подлинность); частичное видоизменение (частичная подлинность); развитие объекта или явления за счет дополнения его новым смыслом или новыми значениями[6.65].

Говоря о коммерциализации культуры и культурного наследия, важно подчеркнуть, что этот обусловленный туристской деятельностью процесс имеет как отрицательные, так и положительные стороны с точки зрения сохранения и возрождения культурного наследия народов и народностей.

Туристский спрос на культурное наследие, с одной стороны, создает угрозу его состоянию и существованию, но с другой, доходы от туристской деятельности, прямое финансирование туристами народных ремесел и искусств способствуют сохранению традиционных явлений и объектов культуры, а также возрождению почти или полностью утраченных. Развитие культурного туризма дало толчок развитию научных исследований в области культурного наследия, а это также опосредованно послужит его сохранению и возрождению.

Важным условием успешной разработки и реализации экспортной стратегии развития сферы культуры является укрепление взаимодействия между учреждениями культуры и туристскими фирмами.

Однако, представляется, что на нынешнем этапе развития более эффективной формой взаимодействия могло бы стать государственно-частное партнерство в сфере культурного туризма. Именно таким образом можно было бы активнее привлекать необходимые инвестиционные ресурсы, обеспечивать эффективные способы их окупаемости, создавать гарантию сохранности государственного музейного фонда, повысить степень загруженности театральных трупп, разнообразить предложение услуг учреждений культуры.

Нужно подчеркнуть что культурный туризм – это уникальная возможность совершенствования образа жизни различных групп населения, повышения качества собственной жизни через изучение культурного опыта жителей различных мест, культурных достопримечательностей, культурных традиций и достижений.

Подводя итоги, надо отметить, что в условиях кризиса необходимо искать резервы повышения экспортного потенциала города именно в сфере услуг и, в том числе, на основе развития культурного туризма.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ

1. Культурный туризм, Автор: Сушинская М.Д. - Издательство: Изд-во СПбГУЭФ
2. Культурно-просветительный туризм Автор: Седова Н.А. 2004
3. Специальные виды туризма Автор: Бабкин А.В. 2008
4. Cultural Tourism: The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management - Author Bob Mckercher, Hilary du Cros
5. Cultural Tourism - Milena Ivanovic 2008
6. Прентис Р. Опыт становления и развития культурного туризма. - СПб., 2001.
7. Tourism and Culture: An Applied Perspective Erve Chambers 2007

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ СВІТОВОЇ КРИЗИ

Санжаревська І.С., здобувач кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету

Санжаревська І.С. Особливості регулювання міжнародних економічних відносин в умовах світової кризи.

У статті розглянуто особливості розвитку світового господарства під час кризи та в теперішній час. Визначено позиції Світового банку та СОТ щодо застосування торговельних обмежень країнами світу щодо регіонів світу та видів економічної діяльності. Розглянуто світові тенденції застосування протекціоністських заходів країнами світу протягом 2008-2013 рр. Проведено порівняльний аналіз різних видів протекціоністських заходів. Визначено тенденцію розвитку світового господарства, що передбачає збереження протекціонізму в урядовому регулюванні світової торгівлі з країнами, що загрожують національним виробникам за напрямками стратегічного імпорту.

Ключові слова: міжнародна фінансова система, світова криза, протекціоністські заходи, лібералізація світової торгівлі.

Санжаревская И.С. Особенности регулирования международных экономических отношений в условиях мирового кризиса.

В статье рассмотрены особенности развития мирового хозяйства во время кризиса и в настоящее время. Определены позиции Мирового банка и ВТО относительно применения торговых ограничений странами мира в отношении регионов и видов экономической деятельности. Рассмотрены мировые тенденции применения протекционистских мер странами в течение 2008-2013 гг. Проведен сравнительный анализ различных видов протекционистских мер. Определены тенденции развития мирового хозяйства, что предполагают сохранение протекционизма в правительственном регулировании мировой торговли со странами, которые угрожают национальным производителям по направлениям стратегического импорта.

Ключевые слова: международная финансовая система, мировой кризис, протекционистские меры, либерализация мировой торговли.

Sanzharevska I. Peculiarities of regulation of international economic relations in conditions of the global crisis.

The article examines the development of the world economy during the crisis and now. Defined position as the World Bank and the WTO regarding the application of trade restrictions in the countries of the world in regard to regions and types of economic activity. The world trends of application of protectionist measures countries during 2008-2013 a comparative analysis of different kinds of protectionist measures. The development of the world economy that are to maintain protectionism in government regulation of world trade with countries that threaten domestic producers on the strategic import.

Keywords: international financial system, the global crisis, protectionist measures, the liberalization of world trade.

Постановка проблеми. Стагнація світової торгівлі під час кризи сприяла розширенню протекціонізму в міжнародних економічних відносинах розвинених країн світу та таких, що розвиваються. Вони створюють штучні умови щодо обмеження імпорту деяких категорій товарів, що впливають на їх національних виробників, та таким чином підвищують рівень конкурентоспроможності на світових товарних ринках.

Наведені особливості організації торгівлі вимагають трансформації міжнародної фінансової системи до здійснення платежів, що можуть бути заблоковано, та повернення фінансових ресурсів. Також протидія протекціоністським заходам вимагає впровадження нових фінансових інструментів покриття товарних потоків. В таких умовах, що склалися у світовому господарстві, дослідження особливостей міжнародної протекціоністської політики є важливим науковим завданням.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання щодо регулювання світової торгівлі з застосуванням інструментів протекціоністської політики вивчають такі міжнародні організації, як Світовий банк, СОТ, Європейська комісія з питань торгівлі, урядові та торговельні експерти, наприклад, з міжнародної організації Global Trade Alert. Особливості функціонування міжнародної фінансової системи досліджуються широким колом науковців із світовим ім'ям: В.Буйгер, Р.Канбур, Е.Коуз, Г.Ланкес, Ф.Мошіріан, М.Обстфельд, Е.Прасад, К.Рогоф, Т.Сендлер, М.Штерн тощо, так і численними вітчизняними дослідниками, такими як Ю.Козак, В.Ковалевський, Н.Поважна, Т.Циганкова, Т.Гордєєва.

Мета роботи — визначити вплив світової кризи на міжнародні економічні відносини країн та особливості застосування

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

протекційоністських заходів щодо її реґцлювання.

Результати. Світова організація торгівлі визначила таку позитивну тенденцію розвитку світового господарства протягом 2008-2009 рр. в умовах кризи, як відсутність суттєвих торговельних бар'єрів, введених країнами-членами СОТ для подолання таких наслідків, як масове скорочення виробництва та безробіття. Діяльність СОТ у справі сприяння запобіганню зростанню протекційонізму дозволила країнам експортувати продукцію за цінами, сприйнятливими для споживачів, що позитивно впливало на зростання купівельної спроможності й активізації світової торгівлі.

Разом з тим, експерти СОТ пояснюють різке зменшення обсягів міжнародної торгівлі застосуванням як певних протекційоністських застосувань, так і загальним обмеженням експортного кредитування для фінансування торговельних операцій. Але головним наслідком світової фінансової кризи дослідники визнають скорочення глобального попиту на продукцію кінцевих стадій споживання, що вплинуло на суттєве скорочення зовнішньоторговельних оборотів.

Виробництво продукції кінцевого споживання визначає попит на сировину та матеріали, що обумовлюють випуск товарів виробничого призначення та ділових послуг до них. За умов глобалізації економіки міжнародний рух сировини та матеріалів у межах спеціалізації та кооперування країн визначив формування «глобальних ланцюгів постачань», припинення функціонування яких призвело до застосування ефекту мультиплікаційного скорочення попиту на всі види продукції у споріднених і підтримуючих галузях промисловості. Посилення ефекту мультиплікації в економіці призвело також до скорочення операцій у фінансовій сфері країн, що приймали активну участь у світовій торгівлі, та визначило скорочення операцій у міжнародній фінансовій системі.

За даними Світового банку, розвинені країни світу та ті, що розвиваються, протягом кризи, післякризового відновлення та до теперішнього часу використовують протекційоністські заходи. З метою запобігання торговельних обмежень 15.11.2008р. представники найбільш розвинених країн світу («Група-20») підписали відповідну угоду, яку потім було порушено під тиском асоціації національних виробників під час стагнації світової торгівлі 2009р. У цей період, що виявився найгострішим етапом світової фінансової кризи, зафіксовано масове застосування торговельних обмежень з боку найбільш активних суб'єктів світової торгівлі, проте надати їм кількісної оцінки не має можливості, тому що вони носили якісний характер у вигляді субсидування стратегічного експорту, квотування імпорту, застосування нетарифних заходів до товарів, що перетинають митні кордони країн.

Разом з тим, Світовим банком надано позитивну оцінку антикризових заходів, які було введено країнами-учасницями світової торгівлі. Система запобігання протекційонізму у світовій торгівлі, розроблена ГАТТ/СОТ, передбачала обмеження щодо тарифікації імпорту. За підсумками 2008-2009рр., на які припала найбільш гостра фаза світової фінансової кризи, можна зробити висновок, що розвинені країни більш врівноважено підходили до використання рекомендацій СОТ щодо запобігання протекційонізму за кількісними й якісними параметрами, на відміну від країн, що розвиваються. Якщо перші використовували виключно експортні субсидії в різних формах підтримки бізнесу, то другі використовували також торговельні обмеження — імпорнтні збори, пряма заборона імпорту, інші нетарифні заходи.

Таким чином, система ГАТТ/СОТ щодо запобігання протекційонізму у світовій торгівлі, не є досконалою, тому що не призводить до повної відмови від протекційоністських заходів. Захист інтересів національних виробників призводить до активізації захисних бар'єрів на митних кордонах, які в різних формах орієнтовані на зниження цінової конкурентоспроможності імпортерів.

Аналіз, проведений Європейською комісією з питань торгівлі, дає підстави стверджувати, що створення тарифних бар'єрів й інших обмежувальних заходів на кордонах євразійських країн є одним з основних видів торговельного захисту внутрішнього ринку. Найбільш перспективними видами діяльності, що створюють експортний потенціал країн, включаються до програм імпортозаміщення й урядового захисту, є сільське господарство (із пов'язаною харчовою і легкою промисловістю), металургія, машинобудування (насамперед виробництво автомобілів).

Другим результатом зазначеного аналізу є висновок експертів, що саме світова криза змусила урядовців вдаватись до заходів, що обмежують торгівлю з країнами-партнерами ЄС. За кількісними показниками відбулось скорочення обмежувальних міжнародну торгівлю заходів у післякризові роки, в той час як за якісними показниками зберігається впровадження протекційоністської політики в практику міжнародної економічної діяльності провідних експортерів світу. В таблиці 1 наведені дані про кількість реалізованих протекційоністських заходів країнами ЄС, БРІК, США тощо.

Заходи категорії «Green» включають лібералізацію світової торгівлі чи здійснюються на недискримінаційній основі; або не передбачають подальшої дискримінації, і покращують прозорість юрисдикції, політики, пов'язаної з торгівлею.

До заходів категорії «Amber» відносяться ті, що включають дискримінацію іноземних комерційних інтересів або знаходяться на розгляді та будуть реалізовані найближчим часом.

До заходів категорії «Red» відносяться такі, що дискримінують іноземних торговельних партнерів.

Таблиця 1

Кількість протекційоністських заходів країн, що приймають участь у світовій торгівлі

Країни	Всього заходів	Заходи категорії «Green»	Заходи категорії «Amber»	Заходи категорії «Red»	Частка заходів із легалізації торгівлі
G8	1843	499	354	990	0,271
G20	2566	563	587	1416	0,219
EU27	1565	432	295	838	0,276
Germany	1119	327	204	588	0,292
Велика Британія	963	279	182	502	0,290
БРІК	3671	877	833	1961	0,239
Бразилія	686	178	142	366	0,259
Китай	1629	343	381	905	0,211
Індія	840	227	189	424	0,270
Російська федерація	516	129	121	266	0,250
Україна	526	139	96	291	0,264
США	1317	395	218	704	0,300
Всього	50329	12902	11352	26075	0,256

Джерело: дані міжнародної організації Global Trade Alert <http://www.globaltradealert.org/site-statistics/table/6#>

Розглянемо структуру та динаміку застосування країнами запобіжних і протекційоністських заходів. Загальна тенденція їх застосування свідчить про те, що лібералізаційні й протекційоністські заходи відносяться один до одного як 25 до 75 % — на кожну ініціативу щодо покращення умов світової торгівлі припадає чотири заходи негативного впливу на неї. Серед країн з різним рівнем економічного розвитку також спостерігається диференційований підхід до урядового супроводу зовнішньої торгівлі — чим вищий є рівень економічного розвитку країни, тим більшу кількість протекційоністських заходів вона використовує. Зазначені юридичні обмеження в зовнішньоекономічній політиці можуть не враховуватись експертами при визначенні міжнародної конкурентоспроможності країн, але справляють опосередкований вплив на визначення її рівня.

Так, країни БРІК займають провідні позиції щодо впливу на світову торгівлю — найбільша кількість протекційоністських заходів (7,3% від загальносвітового рівня) і заходів проти лібералізації торгівлі (23,9% проти 25,6% світу в цілому).

ЄС, США й інші країни G8 відносяться до країн, що найменше дискредитують світову торгівлю — частка лібералізаційних заходів

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

складає 30%, що на 4,6% перевищує загальносвітовий рівень.

Країни G20 найбільш часто вдавались дискредитації торговельних партнерів як за кількісними (2,6 тис. заходів, 5,1%) й якісними показниками (21,9% лібералізаційних заходів, що на 3,7% менше від середнього рівня).

Зовнішньоекономічну політику України можна охарактеризувати як спрямовану на лібералізацію міжнародних економічних відносин — за аналізований період було застосовано 526 запобіжних заходів, 26,4% яких покращують зовнішньоторговельні відносини, що на 0,8% більше від середньосвітового рівня.

В цілому за період після світової кризи 2008-2009рр. та до теперішнього часу співвідношення між потенційними та реалізованими заходами становило 28 і 72% відповідно. Частка реалізованих заходів, що можуть негативно вплинути на партнерів із світової торгівлі, склала 21,6%, загальна кількість введених протекціоністських заходів склала 16,7%. Таким чином, 233 країни протягом аналізованого періоду приймали участь у світовій торгівлі та вживали запобіжних заходів, щоб зменшити негативний вплив самої кризи й її наслідків. Із загальної кількості 72% країн вживали обмежувальні заходи, та лише 17% з них мали зафіксований негативний ефект, що визначив припинення торговельно-договірних відносин.

Це дозволяє зробити висновок, що більш розвинені у економіко-політичному вимірі країни використовують власний потенціал для впливу на торговельних партнерів спочатку в ультимативно-попереджувальній формі, а потім, у 23% випадках, застосовують юридичні обмеження.

На рис. 1 наведено динаміку застосування протекціоністських заходів у післякризові роки.

Рис. 1. Загальна кількість заходів щодо обмеження світової торгівлі, що зберігаються в базі даних ГТА за період з 2012 до 2013 рр., зростаючим підсумком

За післякризовий період країнами було застосовано 3 334 офіційно зареєстрованих заходи щодо обмеження світової торгівлі. Разом з тим, 27% зафіксовано у період до червня 2012р., та 73% — за останній рік, до червня 2013р. Таке трикратне зростання обмежувальних заходів свідчить про те, що сама світова криза вплинула на кінцевих виробників, що приймали участь у світовому поділі праці у вигляді ланцюгових постачань продукції, та одержували дохід у вигляді мультиплікаційного доходу за рахунок циклічного обслуговування міжнародних коопераційних зв'язків. Саме останні було розірвано під час кризи, що призвело до підвищення урядової уваги країн до посередників, які не змогли підтримати на належному рівні попит, та в теперішній час проти них було застосовано 2,4 тис. додаткових обмежувальних заходів.

За структурою, на заходи категорії «Green» припадає 20 %, категорії «Amber» — 22 %, категорії «Red» — 58 %.

На рис 2 наведено порівняння структурних зрушень щодо застосування запобіжних заходів за період з 2008 до 2013рр.

Як свідчать наведені дані, поряд із зростанням загальної кількості юридичних обмежень, здійснюються поступові структурні зрушення між категоріями впливу на світову торгівлю. Так, відбувається зростання частки прямих заходів, що визначають лібералізацію міжнародних економічних відносин з 14 до 20 % за останні роки, загальний рівень 26%. Частка потенційно-дискримінаційних заходів залишається майже без змін, та складає 22 – 23 % протягом всього аналізованого періоду. Відповідно, частка прямих обмежень скоротилась з 64 до 57 %, що в загальному підсумку складає 52%.

За даними, оприлюдненими в 2010р. Європейською Комісією з питань торгівлі, найбільша кількість обмежувальних заходів щодо країн – комерційних партнерів ЄС було застосована до 2010р. У висновках йдеться про те, що подолання кризових явищ визначає відновлення економічної динаміки до передкризового рівня, проте загальне скорочення юридичних обмежень не призводить до зниження рівня протекціонізму.

Подібний висновок також зроблено в звіті неурядової міжнародної організації Global Trade Alert, де підкреслено, що країни світу досягли точки завершення економічного спаду, але не відмовляються від використання протекціоністських заходів.

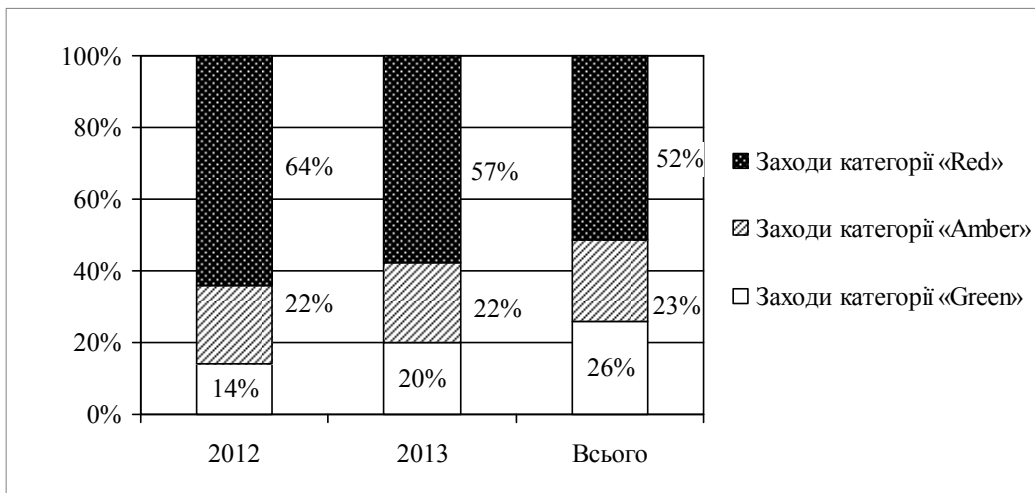

Рис. 2. Структура заходів щодо лібералізації й обмеження світової торгівлі за період з 2008 до 2013рр.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Проведений аналіз щодо особливостей розвитку світового господарства дозволяє зробити висновок, що період невизначеності вже пройшов, економічна криза пройшла стадію рецесії, наслідком чого є її закінчення та поступовий перехід до глобального економічного зростання.

Висновки. Протекціоністські заходи є засобом штучного регулювання світової торгівлі, що застосовуються урядами розвинених країн світу для підтримки національних виробників в умовах світової кризи. Найбільша частка випадків припадає на країни, що розвиваються, за рахунок чого вони досягають зміцнення власних позицій на світових товарних ринках. Відновлення світового господарства після кризи відбувається дуже повільно, внаслідок чого збільшується кількість протекціоністських заходів, і ступінь лібералізації світової торгівлі складає 25% всіх транзакцій на світовому товарному ринку.

КОММЕРЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АЗЕРБАЙДЖАНА ВО ВНЕШНЕТОРГОВЫХ СВЯЗЯХ

Сафарова В.Т. к., доц., к.э.н. ст.преподаватель кафедры «Торговля» Азербайджанского Государственного Экономического Университета

Сафарова В.Т.к. Комерційна діяльність Азербайджану в зовнішньоторговельних зв'язках.

У статті, автором розглядається ефективність комерційної діяльності в зовнішній торгівлі, оскільки необхідно забезпечити досягнення оптимального поєднання елементів "закритого" і "відкритого" регіоналізму. Тому немає ніякого сумніву, що повністю закритий регіоналізм погіршує становище країн регіону і робить негативний вплив на глобальну ситуацію, а Азербайджан, у свою чергу, має величезні потенційні можливості розгортання широкої зовнішньоторговельної діяльності.

Таким чином, взаємини Азербайджану з міжнародними фінансовими організаціями є дуже важливими не тільки для поточного стану розвитку держави, але і можливостей побудови довгострокової моделі стійкого економічного розвитку.

Ключові слова: зовнішньоторговельні зв'язки, комерційна діяльність, зовнішня торгівля, митне законодавство, СОТ, нормативно - правова база, національна модель розвитку, експортно - імпорتنі операції.

Сафарова В.Т.к. Коммерческая деятельность Азербайджана во внешнеэкономических связях.

В статье, автором рассматривается эффективность коммерческой деятельности во внешней торговле, так как необходимо обеспечить достижение оптимального сочетания элементов „закрытого” и „открытого” регионализма. Поэтому нет никакого сомнения, что полностью закрытый регионализм ухудшает положение стран региона и оказывает негативное влияние на глобальную ситуацию, а Азербайджан, в свою очередь, имеет огромнейшие потенциальные возможности развертывания широкой внешнеэкономической деятельности.

Таким образом, взаимоотношения Азербайджана с международными финансовыми организациями являются очень важными не только для текущего состояния развития государства, но и возможностей построения долгосрочной модели устойчивого экономического развития.

Ключевые слова: внешнеэкономические связи, коммерческая деятельность, внешняя торговля, таможенное законодательство, ВТО, нормативно – правовая база, национальная модель развития, экспортно – импортные операции.

Safarova V.T. . Azerbaijan business in foreign trade.

In the article, the author reviews the effectiveness of commercial activity in foreign trade, since it is necessary to achieve the optimum combination of the elements of the "closed" and "open" regionalism. There is no doubt that the totally enclosed regionalism worsens the situation in the region and has a negative impact on the global situation and Azerbaijan in turn, has a huge potential for broad deployment of foreign trade.

The relationship between Azerbaijan and the international financial institutions are very important not only for the current state of development of the state, but also the possibilities to build long-term sustainable economic development model.

Keywords: foreign trade relations, commerce, foreign trade, customs laws, WTO, regulatory - legal framework, a national model of development, export - import operations.

Постановка проблеми. Активне участь країни в зовнішньоторговельних зв'язках дає їй значительні переваги і відкриває нові перспективи. Воно дозволяє раціонально використати наявний матеріальний і духовний потенціал, наблизитися до новітніх світових досягнень науки і техніки, швидше реалізувати реструктуризацію економіки, повніше і різноманітніше задовольнити потреби народу, реалізувати національні стратегічні інтереси.

В зв'язку з цим, першочерговий інтерес представляє зовнішня торгівля, як комерційна діяльність і особливість її застосування в практиці зовнішньоторговельних відносин Азербайджану, в розробці стратегічного і тактичного підходу до моделі їх функціонування.

Показники стану попиту в комерційно-фінансово-господарській діяльності вирішальним чином впливають на зовнішньоекономічну ситуацію. При цьому особливо важливим є визначення національних особливостей попиту, що має актуальне значення для Азербайджану. Урахування економічних, культурних, освітніх, етнічних традицій і звичок дуже важливе при здійсненні виходу фірми за межі країни. Вимоги внутрішнього ринку грають суттєву роль в міжнародній торгівлі. Вже саме тут, перш за все, при зростанні попиту, проходять апробацію нові товари до їх виходу на світові ринки. Для забезпечення конкурентних переваг країни на зовнішньому ринку не менш важливу роль грає вибрана фірмою в комерційно-господарській діяльності ринкова стратегія і організаційна структура, передбачаюча певну маневреність і гнучкість в процесі включення в зовнішньоторговельні відносини. Сильним стимулом є формування достаточної конкурентної середовища серед комерційних структур на внутрішньому ринку, що виникає в результаті напруженого суперництва фірм.

Особливо важливо використання положень основних концепцій міжнародної торгівлі для Азербайджану, де становлення ринкових відносин як на національному, так і на міжнародному рівні, відбувається не традиційним шляхом. Практично за всю свою коротку історію існування Азербайджану як незалежного держави його зовнішньоторговельна діяльність була своєрідним полігоном для прийняття науково необґрунтованих, нелогічних рішень. Тому в даний час актуальною задачею є розробка власної зовнішньоторговельної моделі, що є одним з найбільш важливих елементів зовнішньоекономічної стратегії Азербайджану.

С точки зору ефективності зовнішньої торгівлі, необхідно забезпечити досягнення оптимального поєднання елементів „закритого” і „відкритого” регіоналізму. Немає ніякого сумніву, що повністю закритий регіоналізм погіршує становище країн регіону і негативно впливає на глобальну ситуацію. Азербайджан має найбільш великі потенційні можливості розгортання широкої зовнішньоторговельної діяльності. Для того щоб ці можливості ефективно реалізувати, потрібна не тільки політична воля керівних органів республіки і всього народу, але і цілеспрямована діяльність по впровадженню в життя науково обґрунтованої і реальної моделі зовнішньої торгівлі Азербайджану, що враховує його національні особливості і світовий досвід. Для визначення стратегії зовнішньоторговельної діяльності важливо врахувати ці зміни і закономірності, які служили причиною переваг зовнішньої торгівлі країни.

Із вищесказаного слід зробити висновок, що дослідження всього спектру міжнародної торгівлі дозволяє не тільки відкрити причини і джерела формування зовнішньоекономічних зв'язків, але і умови і особливості їх практичного використання в різних країнах. На основі цих положень, практики світової торгівлі і національних особливостей економіки Азербайджану розроблені теоретичні підходи і вихідні принципи моделі зовнішньої торгівлі.